

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Debrecen: félévre 8 kor., negyedévre 8 kor. — áll.
Pécsen: félévre 3 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: **Dr. Varga Lajos.**
 Felelős szerkesztő: **Békásy Jenő.**

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Barázdák.

Minap közölt kabaláink országos kör-
 utra keltek, ami arra vall, hogy sikerültek
 voltak. Kabalagyártó olvasónk most újabb
 kabalát küldött, amely szintén találó.

BIHAR
FEJÉRVÁRY
LUKÁCS
LÁNYI

KRISTÓFI
KOVÁCSÉVICS
FEILITZSCH

„Bécsi kéz“, Bizony, az a négyszáz év
 óta ránk nehezedeó átkos kéz mérte ránk ezt
 a csapást.

Fortuna istenasszony is állást foglalt a
 nemzeti küzdelemben. A magyarokhoz állott.
 Pedig az ő becses látogatásához régebben
 nem nagyon gyakran volt szerencsénk. Végre
 ő is megszánt minket, mert igazat ad
 nekünk.

Az oláh és szász ujoncok nagy örö-
 mmel vonultak be katonákhoz, mert azt hit-
 ték, hogy vagy a három évet kiszolgált ro-
 konk, vagy legalább is vérbelit szabadítanak
 ki a katona mundurból. De nem így történt.
 Sorshúzás döntött az öreg bakák között, ahol
 az ujonclétszám az önkéntesekkel nem telt
 ki, hogy ki megy haza, s ki marad tovább
 katona.

Fortuna istenasszony a magyar fiúknak

kedvezett, mert a sapkából kihuzott cédulák-
 ról ezek nevét lehetett leggyakrabban ol-
 vasni. Így hát a szász és oláh árulók terve
 nem sikerült.

Negyvenkét új főispánt keresnek a da-
 rabontok, de nem igen találnak rá vállalko-
 zót, mert kevés uri ember akad, a ki vállal-
 kozzon rá, hogy esetleg *pofonokkal iktas-
 sák be a főispáni székbe.* Ha a hazafiság
 nem is gátolná a sok kapaszkodót, hogy hi-
 vatalt vállaljon, a pofonra való kilátások
 mégis visszariasztják.

Hogy miként bánjanak el a darabont-
 főispánokkal, Pestvármegye fogja megmu-
 tatni rövidesen, mert ott lesz az első dara-
 bont beiktatás.

Társadalmilag is bojkotálni kell a da-
 rabontokat — ez a jelszó. Helyesen. Hadd
 érezzék a magyar társadalom megvetését,
 utálatát és gyűlöletét, akik az osztrák csá-
 szári politika béréreici.

Meg kell kezdeni a bolykottot Debre-
 cenben is. Itt is van néhány császármadár és
 Fejérváry-huszár. Ki kell őket küszöböl-
 ni minden, becsületes magyar társaságból. Ne
 fogjon velök kezét senki, meg kell szakítani
 velök minden érintkezést, ha pedig lélek
 kufarkodásra, vetemednek, bittal kergessék
 ki minden házból az asszonyok, mint a rühes
 kutyát.

Alkotmányos

beköszöntő.

Irta: **Bakonyi Samu.**

A kisebbségi kormány serényen
 kezd hozzálatni a magára vállalt gyűlö-
 letes feladat teljesítéséhez. A nemzeti
 akarat letörésére szól a császári pa-
 ranes és a táborszernagy engedelmes-
 kedik a legfőbb hadurnak. Így rendeli
 ezt a Dientsreglement. Igaz, hogy a
 magyar alkotmány mást követel. Igaz
 hogy báró Fejérváry Géza esküt tett a
 magyar alkotmányra is. De ennél az
 eskűnél szentebb ő előtte az a másik,
 a katonai hűség esküje, amelylyel egy-
 kor császári urának feltétlen engedel-
 mességet fogadott. Ilyen feltétlen en-
 gedelmességet követel most, legujabb
 körrendeletében a törvényhatóságoktól
 is. Nyilvánvaló, hogy káprázat fogta el
 a szemeit és az egész országot egy-
 nagy kaszárnyának látja, ahol csak pa-
 rancsolni kell, hogy mindenki elnémul-
 jon és haptákba merevedve várja a to-
 vábbi kommandót.

A mi alkotmányunk pedig sem az
 egyes polgártól, sem a törvényhatóság-
 goktól ilyen engedelmességet nem kö-
 vetel. Mi nem a parancsnak, hanem a
 törvénynek engedeimeskedünk s az al-
 kotmány minden magyar embert eltölt

Imperiálizmus.

— Amerikai elbeszélés. —
 — Uram, — szolt Viktor a bankárhoz
 — néhány millió dollárra volna szükségem.
 — Az szép. És...
 — És én bátorodom azt kérni.
 — Hogy an.
 — Csak azért, mert ideámat másként
 nem valósíthatom meg.
 — Miféle idea az?
 — Amaz irányítható lövedékek, melyek
 ből minap mutattam be egyet a hereforti lö-
 vőtéren.
 — Szép, szép, olvastam róla, —
 mondja Csainte, a bankár. — De mit gond-
 ol fiatal barátom, mikép jövök én hozzá,
 hogy csak úgy, látatlanban adjak pénzt. Be-
 kell látnia, hogy ezt nem tehetem.
 — Akkor másutt kell keresnem. Külön-
 ben nem lesz az bilndniis.
 — Mes sem fog adni. Hanem tudja
 mit, én sajnálom magát.
 — Azt megteheti, ámbár teljesen fe-
 lasleges.
 — És szeretem. Azért tehát hallgas-
 son meg. Három milliót kér ugy-e?
 — Igen.

— Nos én három milliót rem adok
 hanem adok harminc milliót egy fel-
 tétel mellett.
 Van nekem egy leányom Mary.
 — Elhiszem, mondja Viktor, — s mi a
 feltétele.
 — Adok harminc milliót a leányom-
 mal.
 — Uram!
 Ha férjét akar venni a leányának, ak-
 kor sziveskedjék mást keresni.
 — Ezt jól mondta: nekem azonban ön
 tetszik s a leányom férje lesz.
 — Az nem lehet!
 Ideám szép, rajongok érte, mindent meg
 fogok tenni, hogy megvalósulhasson. Dol-
 gozni fogok, elmegyek matrónnak.
 — Azzal ugyan nem sokat fog ke-
 resni.
 — Lehet.
 Az eszme mégis testet fog ölteni. Az
 életemet is odaadom, hogy ideámat megvaló-
 sulva lássam, de magamat élve el nem
 adhatom.
 — Már pedig a leányomnak ön élve
 kell...
 — Ugy? Akkor ajánlom magamat.
 Good day. De Viktor, azaz Sir Vik-

tor Onwell five o'clock tea-ra azért nálunk
 maradt.

Viktor nem engedhette meg magának
 akármilyen bosszus volt is, hogy a meghívást
 el ne fogadja.

Ott maradt. Ezek az amerikaiak azon-
 ban mindent megtanulnak a párisiaktól. A
 hölgyek előzékenyen meghajlottak Viktor
 bemutatásakor, de nem szóltak semmit. Vik-
 tor gondolkodhatott rajta, hogy kikkel is van.

Teáját helyre kis leány szolgálta fel,
 azután melléült. A leány szép volt. Szép
 volt egészen és szép rajta minden. Viktor
 apró kacsoit csodálta s különös vágya tá-
 madt, hogy azokat megcsókolja.

— Viktor, azaz Sir Viktor Onwel, —
 szólítja meg a leány.

Viktornak furesán tetszett a megszólí-
 tás, mintha már hallotta volna így ebben a
 házban. A kellemesen csengő női hang azon-
 ban válaszra készítette s hogy a társalgás
 meg ne szakadjon, önkéntelenül kérdezte:

— Ismer engem?

Egészséges kacagás volt a válasz s a
 mint Viktor a leányra nézett, kedve lett
 volna annak villogó fogsorátajkaival tapaszt-
 tani le.

Hurka-estély!

Szombaton este ifj. Nagy Pál vendéglős, Vendég-utca 3 ik
 szám alatti Hurka-estélyt rendez, melyre tisz-
 vendéglőjében telettel meghívja az
 urakat. Tisztelettel

ifj. Nagy Pál

attól a becstelenségtől, hogy bárkitől eredő törvénytelen rendeletnek engedelmességek. A mai jeles körlevél, diktatori hangja mellett is eleget emlegeti a törvényes és alkotmányos utat. A néhány mondatból álló remekműben ez a két szó épen tiszter fordul elő. Az öreg generális természetesen csak a saját törvényét és alkotmányát érthette, a katonai abszolútizmus jogrendjét, amelyet gyógyíthatatlan makacs-sággal téveszt össze a magyar alkotmányosság alapvető igazságaival.

Ezek között az igazságok között a mai helyzetben legelső helyre kerültek a nemzeti ellentétlenség jogának a biztosítékai. Ezeknek a biztosítékoknak az elszánt védelmében törvényhatóságaink és e-küjüket híven megtartó tisztviselőink eddig rendületlenül megállottak őrhelyükön. Hasztalan fenyegeti őket a mai körlevél. Ott maradnak ők az ostromolt várakokon s a törvény erejével verik vissza a hatalmi erőszak támadásait. Az adó és az ujoncok megtagadásának joga az országgyűlés kezében van. Az adófizetés nem az egyesek és az államkincstár közötti jogviszony folyománya. Alkotmányos állam polgárainak csak olyan adót szabad fizetni, amelyet a parlament megszavazott. Következésképpen a törvényhatóságoknak is csak az ilyen egyedül törvényes adók beszedésében szabad közreműködni. — Ugyanez áll a véradóra vonatkozólag is. Önként sem szabad a hadseregbe senkinek belépni, ha kiegészítésére az országgyűlés az ujoncokat meg nem ajánlotta. Természetes tehát, hogy a törvényhatóságok a törvénytelen toborzástól kötelesek minden segítséget megtagadni.

Ezek már olyan elemi igazságok, amelyeket csak a reaktívált táborszer-nagy kormányja mer letagadni. Mivel tudja, hogy az ő szavának nincsen hi-

tele, nem is igen reméli, hogy legújabb intő szövegének valami fogantatja lehessen. Az észszerű nyilván inkább csak azért iratta, hogy a küszöbön álló erőszakot közhírré tegye. Elérkezettnek látta az időt, hogy hivatalos alakban is megtegye azt a kijelentést, hogy az ellenszegülőkkel szemben el van tőkévelve, hogy a „rendelkezésre álló törvényes eszközökkel a legszigorubb következetességgel alkalmazásba vegye.“ Ez végre nyílt és világos beszéd, a melyben csak a „törvényes“ jelző lesz a hazugság. Most hát nemsokára bekövetkezik az az idő, amelyben előre láttunk és amelyről régebb megirtuk, hogy a nemzeti ellenállás és a hazafiúi jellem erejének próbája lesz. Ez a kormány akként törekszik az alkotmányos kibontakozásra, hogy többséget akar magának szerezni az alkotmány megtörésére. Erre a célra legelőbb is el kell némitania a törvényhatóságokat és meg kell rendszabályozni a becsületes magyar tisztviselőket. Mert míg ezek nem engedelmességek, semmi reménye nem lehet, hogy kárhözatos utján bizton haladhasson. Az eszközökben épen ezért nem lesz válogatós. Csábítás és megfélemlítés lesznek fegyverei. Rövid időn belül megvállik, hány erkölcsi halottja lesz közdelmünknek.

Erős hittel bizunk benne, hogy a hitvány számítás csufos kudarcot vall. Nem olyan időket élünk, hogy az el-tántorodóknak a nemzet valaha megbocsáthatna. Ha vannak, az ingadozók is megfogják gondolni, hogy a köz-megvetés sulya elviselhetetlen, a muló hatalom kegye pedig az előbb-utóbb megszólaló lelkiismeretek sem nyújthat az elvesztett tisztességért kárpótlást és megnyugtatót. Egy miniszter-elnöki helyre kivezényelt es. és kir. táborszer-nagy lelkiismerete egészen más. Annak nincs más törvénye, mint

az engedelmesség. Annak nincs más aggodalma, mint a „véderő fentartása.“ Belőle csak a katona beszél, mikor az-zal rémitget, hogy az erre nézve kiadott rendelkezések végrehajtásának elmulasztása „az állam feletti fontos biztonsági érdekeit veszélyeztetné.“

Ha ez igaz, mégis csak nagy kár, hogy báró Fejérváry mindig kiesik abból s nem neki való szerepből, hogy ő magyar miniszterelnökségre vállalkozott s elfelejti, amivel hivatkozik, hogy ezt a figyelmeztést első sorban a királyhoz kellene intéznie. Mert mit jelent ez a hibásan címzett intelem? Azt az elvitázhatatlan igazságot jelenti, hogy a trónok biztonsága a nemzetek áldozatkészségétől függ. Vérig sértett nemzetektől pedig hiába követelnek áldozatot — a henevegő miniszteri köle-velek.

Alkotmány-válság.

— október 27.

Még ma is nevek, személyek állnak a küzdelmek előterében. Így lesz ez szombatiig, Fejérváry Géza báró programvallásának napjáig. Akkor majd új ütközőpontok kerülnek a helyzet előterébe. Ma a kormány és programjának ellentáborra kap új segélyhadakat. Arról van szó, hogy Tisza István gróf és vele mintegy harminc-negyven mind-végig kitartó katonája ellenzékbe megy Fejérváryékkal szemben. Ez volna tehát a gárda, amely magát meg nem adja. Mert a mai szabadelpvűpárt nagy része az elterjedt hírek szerint a „haladó párt“ vagy „alkotmány-párt“ jelzővel megalakítandó kormánypártba fog belépni. A szabadelpvűpárt sorsa a jövő hétre tervezett pártértekezlet után dől el, amelynek dolgában Tisza István gróf Budapesten járt. Az új kormánypartot Fejérváryék mindjárt szombaton este, a programbeszéd után megalakítják a Hungária-szállóban az új emberekre várakozó klubhelyiségben. A

— Megismerem az utcán ezer járókelő között is.

— Honnan?

— A „Scientific Amerikán“ vasárnapi száma hozta a fényképét.

— S úgy megjegyezte?

— Meg. Minden amerikaiak meg is kell jegyeznie ama férfi vonásait, ki hazája védelmére a legbiztosabb eszközt adja meg.

— Nem szeretek ilyesmit hallani, de mégis csak mondja.

— Untatja a dolog s mégis kívánja, hogy beszéljek róla.

— Csak kérem.

— Mondja, szót fogad nekem?

— Megteszem.

— Komolyan?

— Igazán.

— El tudná gondolni, hogy maga nem Onwel Viktor.

— Ha parancsolja.

— Nem parancsolom. Kérdeztem csak, kiludná-e magát kapcsolni azon gondolat-körből, hogy azoknak a hatvan mértföldre célt találó lövedékeknek nem ön a létesítője.

— Határozottan ki.

— Tehát ha maga egy szürke Onwel Viktor, nem kell e önnek is kalapot emelnie azon Viktor előtt, ki e lövedékeket feltalálta.

— Maga aranyos kis leány.

— Hagyja csak. Minden férfinak tisztelnie kell, s minden amerikai nőnek a szívében kell hordania Onwel Viktor képét.

— Jó kis leány ön. Bizalmat ad nekem. Nem kívánom a mit mond. Hisz az lehetetlen is. Reményemet azonban újra fel-éleszti, hogy talállok embert, aki nekem segít tervem megvalósításában.

— Miért nem szól a papámnak.

— A papádnak, gondolja Viktor, hisz ha tudnám ki az.

— Önzök az emberek. Az előbb is beszéltem Crainte-al.

— És mit szolt?

— Nyomorult három milliót kértem tőle.

Mary, mert ő volt a bankár leánya, elsápadt.

— Nem adott?

— Adott volna harminc milliót a leányával.

— De az önnek nem kellett.

— Nem. Jogom van az élethez nekem is, önnek is, vagy mondjuk: nekünk is, másoknak is.

— Igaza van, mi lenne a társadalomból, ha jelessink mind eladnák magukat.

— És mi lenne az ilyen derék leányokból, ha érdemes férfainkat mind a milliómosok vehetnék össze. Kedves kisasszony én szeretem magát.

— Én is magát Viktor.

— Hogyan is bívják?

— Crainte Mary.

* * *

Emlékezzünk vissza a spanyol-amerikai háborúra. Santiago de Cuba ostrománál egy lövedék célt tévesztettem. A tengerben különálló kis sziklaszigetre esett s az úgy eltűnt a föld színéről, mintha sohasem lett volna ott. The United States of Nond-amerika arata meghódította Kubát, Puertoriet és Filippini szigeteket. Hajóhada uralja a Nagyóceán két partját s meg-megjelen

tüntetni az európai vizeken. Tavalgy láttam Onwel Viktort. Sanama akkor szakadt el Kolumbiától. Az Egyesült Államok követe sznap nyújtotta át jegyzékét Kolumbiának s az amerikai hajóraj Colonban horgonyozott.

Viktor a feleségének, Crainte Marynak a szobájában volt. Valami alkalmatlanság, alighanem bölcső mellett ültek. Egy nagyobb fücska Viktor térdeire akart felkapaszkodni, ezen igyekezetében azonban a kezében tartott kis zászló akadályozta. Viktor segítette neki s térdeire ültette.

— Mamuskám, — szolt a fiu, — mi-nek ennyi sok csillag ezen a zászlón.

— Roosevelt bácsi most alighanem még egyet tesz hozzájuk, — mondja az apja.

— Fiam, — szolt az anya, — e zászló a föld, s a csillagos hely az Egyesült Államok területé.

— És a többi?

— Az más nemzeteké.

— Az angoloké ugy-e, meg az oroszoké?

— Azoké, és a többi nemzetek házája.

— Ha én nagy leszek, akkor ez a zászlót telerakjuk csillagokkal.

Az anya is, az apja is a fiut akarták csókolni s ajkaik önkéntelenül tévedtek össze.

— Igen fiam. Amerika az északi sark-tól a déli sarkig terjed s Amerika az amerikaiaké lesz.

Griszmüller Ágost.

válságban a várakozás izgatott hangulata uralkodik. Ez egyaránt áll a törvényhatóságok várakozásjeljes harkésztségére és a politikusokra vonatkozólag. Fejérváryék beköszöntő körrendeleteiben jelzett erőszakos rendszabályok hirdetése semmiesetre sem javította a hangulatot. A koalíció vezérő bizottsága a jövő héten újra összeül és irányt ad a további küzdelem szervezésére.

Most már jók az ujságok?

Mikor Fejérváry először kapott megbízatást a királytól, akkor hire járt, hogy a „hazudozó ujságokat”, amelyeknek a snájdig katona világlátésben mindig nagy ellenége volt, meg fogja rogulázni. Készült az utcai árusítást visszavonni, az ügyészt nagyobb buzgalomra serkenti. Hanem hát megmaradt a jó szándéknál. Sőt most már kezdi megérteni, hogy bizony nem éppen smarn az ujságok véleménye, mert azok úgy ki tudják vetni a nyeregből, mintha soha benne nem ült volna. Megcsélekedte tehát a páfordulást és most kezdi keresni a lapok barátságát. Eddig a Népszavát már megnyerte, a Budapesti Naplót, Magyar Hirlapot, Friss Ujságot szintén, a Magyar Szót kár is említeni. De ez mind kevés neki. Alapítani is fog két lapot. Az egyik nagy lap lesz Magyar Szabadság címen, a másik pedig egy napenkint többször megjelenő krajcáros lap, amelyet ingyen fognak adni. Cégőre „Az ország” lesz. De jól is járnak majd a sajtók, meg a hantések. Lesz olcsó papírosuk.

Az ellenzék Titelen.

Néhány fővárosi lapokban megjelent kommünike szerint „a szerb vezető férfiak” szűkebbkörű értekezletet tartottak és azt határozták, hogy Musiczky Döme pancsovai ügyvédet, a ki a januári választások alkalmával megbukott a titeli kerületben. A csajkások vezéremberei azonban néhai Miloszavlyevics Milán temetésére Szabadkára jöven, itt dr. Petrovics Jánosnak, Miloszavlyevics unokaférfjának ajánlották fel a mandátumot, dr. Petrovics azonban nem szándékozik felépni.

Dr. Petrovics János függetlenségi érzelmű, hazafias magyar szerb, s ő volna az egyedüli, a ki Bácska szerb nemzetiségű kerületét — a titeli kerületet, — függetlenségi párt részére meghódíthatná. Dr. Petrovics János a felkérés dacára — határozottan visszautasította a neki felajánlott mandátumot és azt a tanácsot adta a kerület vezérembereinek, hogy független érzelmű, tekintélyes férfit kérjenek fel a jelöltség elfogadására, a kit ő is támogatni fog.

Bánffy báró beszámolója.

Szegedről jelentik: Bánffy Dezső báró az új párt elnökét levélben értesítette, hogy vasárnap több képviselővel Szegedre jön és elmondja beszámolóját. Bánffy ebből az alkalomból külön is ünneplik, mert szombaton tölti be hatvanötödik életévét.

Tisza István gróf Budapesten.

Tisza István gróf volt miniszterelnök Gesztről Budapestre érkezett, de este vissza utazott Gesztre. A volt miniszterelnöknek a fővárosban való tartózkodása kapcsolatos a szabadelvűpártnak a kormány programjához való állásfoglalásával.

Tisza István gróf ma Vojnics István báróval és a szabadelvűpárt több mértékadó személyiségével tanácskozott, akikkel egyébként már korábban megállapodott abban, hogy a kormánynak a választói jog általánosítására vonatkozó programponjtja eleget kell tennie arra, hogy ezzel a kormányval szemben ellenzéki álláspontra helyezkedjenek a szabadelvűpártnak azok a tagjai, akik nem csatlakoznak be a kormánypártba.

A szabadelvűpártot Tisza István gróf a jövő héten második felére értekezletre hi-

vatja egybe. Ezen az értekezleten dől el végérvényesen a szabadelvűpártnak az új kormányhoz való viszonya.

Az új főispánok.

Báró Prónay Dezső, Pestvármegye hatvanötös bizottságának elnöke határozottan utasította Szabó Géza vármegyei jegyzőt, a hatvanötös bizottságnak jegyzőjét, hogy a bizottságot szombat délelőtti tíz órára hívja meg értekezletre. Fazekas Agoston vármegyei főjegyző, az alispán helyettese, egy ujságíró előtt úgy nyilatkozott, hogy a tisztikar csak akkor szánja el magát állásfoglalásra, ha a főispán terveit mezeimeri. A főispán különben az 1886. évi XXI. törvényeik 57. szakaszának c) pontja szerint sem az alispánt, sem a főjegyzőt nem függesztheti fel az állásától, mert ezek, mint a közigazgatási bizottság tagjai, ki vannak véve a főispán fejelelmi hatósága alól.

Tahy István, az új főispán tegnap Tótyörkről a fővárosba érkezett. Az érdeklődőknek kijelentette, hogy azért foglalja el a főispáni állást, mert azon a réven, hogy jó viszonyban van a tisztikarral és a vármegye vezető egyéniségeivel, reméli, hogy a kormány és a törvényhatóságok között fennálló különbséget békés uton kiegyenlítheti. — A törvények megtartásához feltétlenül ragaszkodik.

Magyarok Amerikában.

Az Egyesült Államok kormánya külön-ből jelentések alapján ráirányítá figyelmét azon Amerika-ellenes akcióra, melyet a Tiszakormány egyházi működés alárcára alatt kezdett az Egyesült-Államok ellen, hol egymillió fölül lakik a magyarországi kivándoroltak tömege. Azok tetszetős jelszó alatt, hogy ezek ne veszzenek el a magyarság számára, külön magyar nemzeti ref. egyházat szerveztek Észak-Amerikában espereséget teremtettek Tisza unokabátyja, gróf Dégenfeld József és mások segítségével, félmillió korona magyar pénzét mozgósították Amerikába s azt hasznos befektetésnek vélik arra, hogy az Egyesült-Államokat továbbra is csak jövedelmező területnek tekintsék az itthon maradtak számára, miután köztudomású dolog, hogy Amerika nélkül a felvidék éhen halhatna, mert az ottani lakosság felerészben amerikai pénzből él.

Azmeddig ez csendben folyt és nem ütötték a nagy dobra, addig az Egyesült-Államok semmiféle hatósága nem törődött vele. Tudja mindenki, de halgatólug szemet hunyt rája. Midő azonban gr. Dégenfeld tavaly őszszel minden lapban doboltatta hazamenő nagy akcióját s kérkedve emlegették az innen kiküldött nagy pénzt, lehetetlen volt tovább elhallgatni a dolgot s az Unió kormánya kénytelen volt foglalkozni vele, ha nem akart bünrészes lenni oly dologban, mely az Egyesült Államok alkotmánya elleni támadás. Az Egyesült Államokban ugyanis tilos bárriféle politikai akció, mely arra irányul, hogy ott az államélet egységes volta megzavarassék. „Kis Magyarország” ot tehát ép oly kevéssé ürhet el az Unió, mint „Kis Németország” ot, vagy „Kis Csehország”-ot. Hogy e törekvés az egyházi élet alárcára a-tt folyik e az teljesen mindegy, a tény az, hogy e törekvés fennáll és hazuról kormány és egyház egyaránt támogatja, — nemcsak biztatásokkal, de pénzzel is. Az Egyesült-Államok e támogatást jogosan fogják fel úgy, mint aknamunkát, mely a bevándoroltak el-amerikaiasodását zavarni van hivatva s ezért ez ellen állást foglalnak.

Nézük egész hidegen a dolgot és ne akarjunk magunknak nagyobb szabadelvűpártot a világban, mint miket másoknak megadnánk. Ugye bár az erdélyi szászokkál az a bajunk, hogy ők „kis Németországot” csinálnak a magyar állam testében. A bácskai és bánáti rácok nagy része (az omladinisták) ragaszkodnak még most is a „szerb vajdaság” eszméjéhez és Beigráddal kacérkodnak. A felvidéki többség Parszláviáról álmodozik s Horvátország egészen önálló horvát államot

akar a magyar állam testében. Jogos-e az ilyen törekvés azokkal szemben, kik egy egységes magyar államot követelnek? Ugye bár mindenki, aki „magyar kenyeret eszik”, legyen magyar állampolgár. Amit itt megkövetelünk, annak ellenkezőjé: akarjuk Amerikában saját számunkra.

Igen ám, mondják Tiszák, de a magyar bevándorlók nem születtek Amerikában, hanem oda csak dolgozni mennek s ha megszedték magukat, hazajönnek megint és itthon folytatják életüket. Igaz. Most vegyük tehát ezt Magyarországra alkalmazva. Bejön ide egy csomó idegen, mondjuk kezár, itt „dolgozik”, kiki a maga módja szerint, semmi közösséget a magyarral nem tart fenn, megszedi magát s akkor az itt szerzett pénzzel megint visszamegy a külföldre és ott folytatja tovább életét. Ez nem tesz nekünk és jogosan. Az is baj, ha itt marad és tovább folytatja itt „munkáját”, hátha még kimenne külföldre és kivinné a magyar pénzt.

Ha ezt a kis Magyarország nem akarja eltérni saját területén, hogy követelheti a nagy Amerikától, hogy az eltérje Magyarországot kedveért. Legyünk mi itthon türelmetlenek, követeljük meg a Magyarországon élőkötől, hogy magyaroknak érezzék magukat, de kiváltságokat a külföldön a magyarság számára ne követeljünk. Semmiféle külön nemzeti egyházat nincs joga Amerika területén valamely országnak teremtenie. Igen jól tudják ezt a római katolikusok s ezért az ott működő összes magyar plebánosok alá vannak rendelve az illető amerikai megyés püspöknek, ki velük épp úgy rendelkezik, mint itthon a váci vagy kassai püspök a maga alpapságával. Az amerikai magyar katolikus hitközség még csak saját templomát, paplakát, iskolaépületét se bírja mint tulajdonos, mert az a megyés püspök nevére van írva és a mindenkori megyés püspök az egyházi épületek telekkönyvi tulajdonosa. Épp így van a dolog a görög katolikusok nagy részével és a görög nem egyesültekkel, csupán a protestánsok képeznek kivételt, ahol a gondnokok (onsteek) a telekkönyvi tulajdonosok.

Amerika fainak régóta szemet szur a magyarság leözönlése s az a nagy tömeg pénz kivitele, melyet az Egyesült Államok ez uton veszítenek. Kiszámították, hogy ha az ott levő magyarországi nép fejénként csak ötven dollárt küld haza, az 50 millió dollár, azaz 250 millió korona pozitív veszteség a közgazdasági téren. Ez egyenesen beleütözik a Monroe-elv név alatt ismeretes amerikai állameszmébe ezért volt eddigelé több kísérlet oly irányban, hogy a magyarországi kivándorlók egyenesen kitiltassanak az Unió területéről, mert ezek nagy pénzkivitelű idezőnek elő az egyesült-Államok nyereségmérlegének kárára. Tavaly novemberben Lodge szenátor egyenes indítványt tett a kizárásra, azonban az elnöknek sikerült őt az indítvány ideiglenes visszavonására rábírnai, tekintettel az elnökválasztásra. Ha azonban az idén megteszi ismét indítványát, az a szenátusban óriási többséggel megy keresztül s akkor Magyarország elesik azon óriási kedvezménytől, hogy felesleges (?) népanyagát a szabadság hónapja helyezhesse el s kénytelen lesz vagy Kanada hideg, vagy Mexikó forró égőve alá menesztetni, hol csakhamar érezni fogják a hazai és az új éghajlat közötti különbség hátrányait.

S mindez csupán azért, mert Magyarország megbukott kormánya nem férvén bőrébe, kikezdeni mer a hatalmas Unióval és háborút provokál. Mintha nem volna fontosabb kérdés ennél Észak-Amerikával szemben. Hányszor említettük fel a borvám és borbevétel kérdését, éppen hazánk lelkes barátának, az észak-amerikai főkonzulnak figyelmeztetésére, de e dologban intézkedés nem történik. Pár levélbe kerülne az egész hogy a magyar szeszes italok, melyeknek óriási piacot lehetne teremteni az Unióban, az 1829 iki kereskedelmi egyezmény értelmében megoyerjék a német, francia és olasz borvám-kedvezményt, a kereskedelmi miniszterium azonban süket az ily figyelmeztésekre, melyek termelőinknek sok százezer korona többletet biztosítanak.

Mi volna tehát a követelések?

egyházpolitikai téren? Először azt kell megfontolnunk, hogy alig 2000 léleknek egyházi szervezéseért nem érdemes a millió magyarországi ember valódi érdekeit veszélyeztetni. Másodsor azt, hogy az igaz magyar ott is csak magyar marad, ha azt nem kürtölik is ki hazulról. Biztos tudomásunk van róla, hogy az ottani magyarság fegyverfogható része körében óriási forrongás van most is a hazai politikai állapotok miatt, mert a „mindnyájunknak el kell menni” jelszót épp úgy érzik, mint az itthoniak. Az itthonról való bujtogatást és pénzsegélyt tehát le kell funi minden áron, mert az akció reakciót szül és csekélységért valóságos nemzeti esapást mérni Magyarországra, esztelen dolog, minden szempontból.

Dr. Kacziány Géza.

Egyház és iskola.

A debreceni ev. ref. presbyter választást megerősítő egyházmegyei bírósági ítéletet Jánosy Zoltán és dr. Ferenc Gyula urak köztudomás szerint meglebbeztek. Az egyházkerületi bíróságnak gr. Dégenfeld József egyh. ker. főgondnok és Segesváry József legidősb esperes társelnöksége alatt tegnap d. u. tartott ülésén tárgyalta a felebbezést s hirdette ki azon ítéletét, mely szerint az egyházmegyei ítélet helybehagyatott, a presbyterválasztás — most már véglegesen — megerősített s felebezők a perköltségben marasztaltottak. Az egyházi bíróságok előtt így végződött a csaknem 2 órán keresztül folyamatban volt azon áldatlan harc, melyet egyesek egyházunk presbyteriumának szervezése s törvényes megalakulása ellen folytattak s mely a presbyterium békés munkáját többször kellemetlenül zavarta.

Egyházkerületi közgyűlés. A harmadik napon is gróf Dégenfeld József világi és Dávidházy János esperes egyházi elnökök vezették a tárgyalásokat, melyek során a közgyűlési tárgysorozat hátralevő része minden nagyobb vita nélkül folyt le. Dégenfeld gróf ezúttal megismételte lemondását az egyetemi bizottság elnöki tisztéről. Dicsőfi József próbálta kapacitálni Dégenfeld gróftól tiszte megtartására, azonban a nemes gróf semmi szín alatt sem volt hajlandó elhatározását megváltoztatni. Lapunk zárta-kor még tart a közgyűlés és valószínűleg csak este 7 óra felé ér végett, még a mai nap folyamán végezni akarnak az összes hátralevő pontokkal.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Péntek, okt. 27. „Mongodin ur felesége”, bohózat. Kiss Irén első fellépte. (B)
Szombat, okt. 28. „Államtitkár”, vígjáték. Kiss Irén második fellépte. (C)

Kiss Irén vendégszereplése. Ma és holnap Kiss Irén a vizsínház kiváló művésznője vendégszerepel a debreceni színházban. Ma a *Mongodin ur felesége* című bohózatban lép fel, mely egyébként is pompás szereposztásban kerül színre. Holnap pedig az *Államtitkár ur* című vígjátékban játsza el egyik legjobb szerepét. Ez előadásban rajta kívül részt vesznek: Csáder Irén, Szabó Irma, Szakácsné, Markovics Margit, Dézsy Alfréd, Szakács Andor, Krasznay Ernő, Kondor Ernő és Békés Gyula. Az igazgató most arra akarja rábírní Kiss Irént a debreceni

közönség régi kedvenét, hogy vendégszereplését két nappal hosszabbítsa meg.

Színpadai próbák. A Lisistrata című daljátékból serényen folynak a próbák. A darab villamos effektusai valósággal bámulatot fognak kelteni. A Lisistrata már a jövő héten színre kerül. Az ezt követő énekes újdonság a finom bájos zenéjű *Csepürágok* című daljáték lesz, melyből a próbók már javában folynak.

A mai Mongodin ur felesége színlapján két név tévesen közöltetett. Rosálie Kiss Irén, Clorindát pedig Almássy Lola játsza.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Lili, este „Cifranomoruság kerül színiére hétfőn pedig a „Buborékok”.

Felhívás

Debrecen város képviselőválasztó polgáraihoz.

Polgártársak! Városunk országgyűlési képviselői: Dr. Thaly Kálmán, dr. Bakonyi Samu és Szabó Kálmán, folyó hó 29-én délelőtt 11 órakor az „Arany-bika” szálló nagyszobájában tartják beszámoló beszédeiket.

Hazafias lelkesedéssel és férfiúi önzéssel számolnak be arról, hogy a legnehezebb körülmények közt is híven kitartottak a nemzeti követelések mellett.

Jelenjünk meg beszámolóikon, fejezzük ki szeretetünket és ragaszkodásunkat képviselőink iránt!

Legyen ez annak bizonyossága, hogy a nemzeti követelések mellett mi választók is kitartottunk s ki is tartunk híven, becsületesen!

Képviselőink ünneplése által fejezzük ki bizalmunkat a szövetséget ellenléki pártok iránt!

Ugyanezáltal tiltakozunk az ország mai alkotmányellenes kormányzásával szemben!

Adjuk tudtára mindenkinek, akit illet, hogy Debrecen polgársága az elfeladás árán kínált, csábító ígéretek elutasítja, a nemzet január 26-iki ítéletének végrehajtását kívánja.

Éljenek a nemzeti követelések!

Éljenek szeretett képviselőink!

Debrecen, 1905. Október hó 26-án.

A debreceni függetlenségi és 48-as és a debreceni Ujpárt intéző bizottságai.

*

Debrecen képviselői vasárnap délelőtt tartják meg beszámoló beszédeiket. A helyi lapok kürtölései szerint Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf is lejönnek a beszámolóra. Ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert Kossuth és Apponyi majd csak a jövő hónapban tartandó debreceni és hajdúmegyei népgyűlésre jönnek le. A vasárnapi urvacora-osztás miatt különben csak 11 órakor kezdődik a beszámoló tartása és így idő sem jutna külön beszédek tartására. A polgárság azonban így is nagy lelkesedéssel készül meghallgatni dr. Thaly Kálmán, dr. Bakonyi Samu és Szabó Kálmán képviselők beszámoló beszédeit.

HIREK.

Uj katonai hatóság Debrecenben. A közös hadügyminisztérium elrendelte, hogy Miskolcra a közös lovas dandárparancsnokság Debrecenbe költözzön. A debreceni dandárparancsnokság alá fognak tartozni a helybeli 7. Vilmos huszárezred, az aradi 12-ik és a nyiregyházi 14-ik közös huszárezred. Már a szükséges előintézkedéseket is megtették, mert ugyanis arról értesültek, hogy a dandáriskola már a Vilmos laktanyában meg is nyílt. Mindhárom lovaezred tisztikarából ki van összesen 33 huszártiszt vezényelve, a kik már ide is érkeztek. Az iskola parancsnoka Kischnek százados, a lovagoló iskoláé pedig Hertelendy főhadnagy.

Jegyzőválasztás Mártonfalván.

Jegyzőválasztás a szabolesmegyei Mártonfalva községben, mint tudósítónk jelenti, e hó 25-én zajlott le nagy érdeklődés mellett Horkovics Sándor, a nagy-kállói járás szolgabírájának elnöklete alatt. Az állásra a 10 pályázó közül kijelöltettek Laskay Miklós, aki háromnegyed év óta példás buzgósággal látja el a jegyzői teendőket, Toma István és Buday Miklós. A képviselőtestület teljes számban megjelent. Debrecen városát Csóka Samu tanácsnok képviselte. Jegyzővé egyhangú lelkesedéssel Laskay Miklóst választották.

Torjed a kanyaró. Nemesak Debrecenben, hanem a közeli helységeken is fellépett a kanyaró. Hajdubadházon az utóbbi időben annyira torjed a veszedelmes betegség, hogy Losonezy főorvos jónak látta a legmesszebb menő óvintézkedéseket megtenni a járvány megállítására s elrendelte a község iskoláinak bezárását.

Prielle Kornélia gondnokság alá helyezési ügye. A budapesti törvényszék már döntött a Nemzeti Színház művésznőjének, Prielle Kornéliának gondnokság alá való helyezése ügyében. A művésznő ügyvédje, Polónyi Dezső dr., mint már közöltük, azt vitatta, hogy elmebetegség címén Prielle Péter nincsen jogosítva a törvény értelmében a jelen esetben gondnokság alá helyezést kérni. A felperesi ügyvéd azonban ragaszkodott az előterjesztett gondnokság alá való helyezés kérelméhez s arra kérte a törvényszéket, rendelje el az agg művésznő elmeállapotának megvizsgálását. A törvényszék Apáthy dr. itélőtáblai bíró előadása alapján elrendelte, hogy Prielle Kornéliát elmeszakértő orvosokkal vizsgáltatja meg. A megvizsgálással a törvényszék Konrad Jenő dr.-t, a lipótmizei örültekháza igazgatóját és Oláh Gusztáv dr.-t, az angyalföldi elmeorvosgyógyintézet igazgatóját bizta meg.

Szaktanfolyam megnyitás. Az iparossegédek továbbképző és szakrajtanfolyamának megnyitása f. é. november hó 5-én vasárnap d. e. 9 órakor leendő. Beiratkozhatni vasárnaptól kezdve: vasárnap d. e. 9—11 óráig. Kedden és pénteken este 7—8 óráig.

Az aggyastyan öngyilkossága. Nagyon megunta az életét Nagy János balmazújvárosi 80 éves öreg honvéd. A betegség és öregséggel járó gyengeség annyira elkeserítette, hogy felakasztotta magát. Nagy részvét mellett temették el.

Kutatások a révi barlangban. A hatalmas révi cseppkő barlang feltárásánál már felszínre vettették az az érdekes eszme, hogy a barlang valószínűleg folytatása a hosszufalusi cseppkő-barlangnak és hogy a két barlangnak ugyanaz a kristály patak folyik keresztül. Ennek felkutatásához még az ősz elején hozzáfogott az E. K. E. és csó-

nakokkal hatol be lépten nyomon élet veszély között a föld gyomrába. Az előrehaladó roppant nehézségekre ütökzik, mely kutak átbujhatatlan sziklaszorosok állják útját a kutatóknak. Most az E. K. E. kőtelhágcsókat készítette a hutatáshoz, amely napokban teljes felszereléssel nagy arányban fog megindulni. Továbbá a tizfalusi barlangnál a patak vizét anylin festékekkel fogják megfesteni, hogy megtudják a két barlang között van összeköttetés. Ha a kísérletek eredményre vezetnek, úgy egy 10 kilométer hosszú barlang rejtett világa nyílik meg a turisták előtt.

— **Garázda huszárok.** Sokszor panaszt merült fel már a debreceni 7. huszárezred garázda altisztjei és legényei ellen, de úgy látszik, az ezredparancsnokság nagyon enyhén veszi a rendőrség hivatalos feljelentéseit, mert különben ezek az alávaló gazságok nem ismétlődnének így sűrűn. Az elmúlt éjjel is valami *Fok* nevű szakaszvezető tizedes cimborájával garázdálkodott a város közepén. A két holtreszeg alak a Simonffy-utcán beverdeste az ablakokat, majd pedig a Széchenyi-utcán az itélő tábla épületének pinceablakait rugdosta be. A rendőrjárat tetten érte őket és akkor ellenszegültek és bottal támadtak rá. A tökrészeg alakokat végre is a rendőrök lefegyverezték és előállították. Annál is inkább felhívjuk a figyelmét a 7. huszárezred parancsnokságának a türethetetlen állapotokra, mert különben a polgárság vashattal és revolverrel lesz kénytelen támadásai és pusztításai ellen.

— **Tömeges szökés.** Csak nem régtettünk jelentést, hogy Balogh Ferencné rosz hírű mulató helyén elrejtőzött veszedelmes zsebtolvajokra bukkant a rendőrség. Most újra baj esett a rosz hírű helyen. Négy férfi rabszolga, a kiken valóságos élőködnek az eféle rosz hírű mulatók tulajdonosai, megszökött onnan. Az egyiket, Kulcsár Máriát lopással vádolja a piszkos mesterséggel üzárkedő tulajdonos. A rendőrség a vizsgálatot megindította. Elég sajnós, hogy a rendőrségnek ilyen dolgokkal kell foglalkozni hétről-hétre, pedig a főkapitánynak jogában állana megszüntetni az egész dolgot egyszermindenkorra.

— **Elkötött tehén** Blayer Miklós hajdusámsóni birtokos Budai András nevű tanácsának 4 éves tehénét elkötötték. A csendőrség nyomoz.

— **Az adóért keresik.** Nagyon meg lehetnek szorulva a darabontok, hogy már az adóért köröznek, illetőleg keresnek valakit. A debreceni pénzügyigazgatóság keresi *Glüksmann* Mór volt miskolci kereskedőt, aki 720 korona 38 fillér adóhátralék hátrahagyásával ismeretlen helyre költözött Nyiregyháza felől. Csodáljuk a pénzügyigazgatóság vakmerőségét, mert hiszen ex-lex van, nem köteles senki fizetni állami adót, hogy merik őt körözteni az elkötözött adóhátralékost? Tény, hogy a kincstár kárt szenved, de ennek nem az illető az oka, hanem az uralkodó és tanácsosai. Mért nem adják meg a magyar vezényszót? Egyébként legyen nyugodt a debreceni pénzügyigazgatóság, a kincstárt nem csak 720 korona, hanem sok-sok millióra menő kár is fogja még érni, — ha I. Ferenc József tovább is obstruál a magyar nemzet jogos követelése ellen.

— **Kizárta a gazdája.** Ma hajnalban a rendőrjárat Kovács Zsuzsa nevű 11 éves lánykát fogta el, aki az utcán didergett, fagyoskodott és éhezett, mert állítása szerint Erdélyi András nevű gazdája kizárta. A szegény gyermeket egyelőre a rendőrség vette pártfogásába.

— **Letartóztatott pénzhamisítók.** A minap feljelentést tettek a rendőrségen,

hogy Jancsó Sándor 33 éves timáregéd és a felesége Nagy Berta fodrásznő mindenütt hamisított husz filléresekkel fizet. A rendőrség figyelemmel kísérte a házaspárt és miután meggyőződött arról, hogy a házaspár tényleg rendszeresen hamis pénzzel fizet házkutatást tartott Jancsó Mester utca 42 számú lakásán, ahol 300 darab hamis 20 fillérest talált. A házaspárt letartóztatták. Jancsó bevallotta, hogy a hamis pénzt Somodi Károly földműves gyártja, ők csak a forgalomba hozatalnál működnek közre. A rendőrség közbenjárására Somodi Nyáradszeredán letartóztatták.

— **Lépen ragadt.** Az Emerich-telepen szolgált *Lukács* György hetes, de Kovács Sándor gazdájától megszökött és a városban csavargott. Kóborlása közben bement Kertész Sándor Batthyány-utcai üzletébe és a gazdája nevében 3 koronát kért kölcsön, amit aztán el is ivott. Részeg állapotban csipte el a rendőrség. Letartóztatták.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon mélyen tisztelt jóbarátain és ösmérőseim, akik boldogult édes anyám halála alkalmából mély fájdalommal és veszteséggel részvételnnyilvánításokkal enyhítették, fogadják ez uton is köszönetem. Mély tisztelettel Zilahy Gyula szinigazgató és családja.

— **Gazdag** tartalommal jelent meg a *Karikás* e heti száma. Előfizetési díja: egész évre 5 kor. Egyes szám 10 fillér.

x **Személyi hír.** Molnár Jenő helybeli fűszer és oseméje kereskedő Főútr 12. sz. alatt (Stenczinger-féle házban) üzletét megnyitotta.

TÁVIRATOK.

Tisza és a helyzet.

Budapest, október 27. Tisza István megjelenése a szabadelvűpártra megrázó hatással volt, e helyzet külsőségei azonban változtak. Akik számára az állás nyereség élet kérdés, azok követni fogják Fejérváry. Tisza szembe helyezkedése különben nagyon nevesítéses, mert eddig is támogatta passzive a törvénytelen és alkotmány ellenes kormányt, amelynek különben is biztos bukását fellépésével csak gyorsítja. Az általános, titkos választói jog ellen való állásfoglalásáról Tiszának azt mondják, hogy az csak kiosztott szerep, vele akarják azt megbuktatni. Fejérváry egyébként kijelentette, hogy Tisza állásfoglalásával nem törődik, mert programját nem neki, hanem az országnak csinálta. A választói jogra vonatkozólag különben az az igaz, a mit Kristóffy Bogsában hirdetett. Csupán két feltételhez van kötve a választói jog: a 24 életévhez és az irni olvasni tudáshoz — A választók száma így 2.600.000 lesz. Csupán az abszolút müveletlen elemek maradnak kizárva. Az állam érdekei így meg lesznek óva. Az általános szavazati jog tekintetében — Franciaországban a népesség egy ötöd, Angliában egy hatod, Olaszországban egy heted, nálunk pedig 15-8 százaléka lesz választó. A választás titkos lesz.

Befejezték a Zeysig-ügyet.

Budapest, október 27. Ma végre e sok port vert ügyben befejeződött a vizsgálat és Bakonyi vizsgálóbíró még a mai nap folyamán áttette a vizsgálat iratokat az ügyészséghez indítványtétel végett. A vád felségvártásra irányul. Vádlottak ebben Zsigány Árpád, Baneth Sándor és Dénes József. Halmai Elemérnek Bérczy Béla rendőrtanácsos ellen hivatalos hatalommal való visszaélésért beadott feljelentését eddig még nem intézte el a vizsgálóbíró. Ugy lehet, ez a késlekedés szándékos volt.

Az orosz forradalom.

Páris, október 27. Ma éjjel 12 órakor érkezett távirat szerint a cár elűzése alatt kormánytanács volt, amely elrendelték az általános mozgósítást. Az uráli rendőrség az engedelmességet megtagadta. A forradalom az uráli tartományokban teljes erővel kitört. — Danzigban a német császár az orosz határon kitört forradalomra való tekintettel a katonaságot konszignálta.

Moszkvában járványok törtek ki. Orvos és gyógyszer nincs, az élelem is fogytán. Eddig 38 gyár munkásai sztrájkolnak. Varsóban az összes munkások sztrájkolnak. Karkovban az egyetemén gyűlést tartottak a munkások. E közben híre terjedt, hogy a rendőrök Konstant Midi nevű egyetemi hallgatót megölték és a nép közé lötték. A munkások az egyetemet eltorlaszolták és védő helyzetben várják a katonaság támadását. Berlinben nagy készüléssel érkeztek meg a táviratok. A varsói, kievi kormányzóságokból nagy zavargásokról érkeztek jelentések. A kormány a nyilvános gyülekezésekre való jogot megszorította. — Trepov tábornok fő-kormányzó rendeletet adott ki, hogy minden legkisebb zavargás alkalmával éles tüléssel fog a tömegek közé lövetni.

Törvénytörések.

Az önbíráskodás.

Ismét egy ügyvédet vertek agyon, aki egyúttal országgyűlési képviselő is. De csúfos halálának oka nem politikai szereplése, hanem ügyvédi működése. Megdöbbentéssel állunk meg szemben e jelenséggel. Az emberi indulat ilyenén vad kitérésre magiasztja az emberi jóérzést, de azért nem lehet észre nem venni, milyen különös az, hogy kivált újabb, éppen ügyvédekkel szemben lép fel igen gyakran az önbíráskodásnak jogon és törvényen kívül álló jelensége.

Am kutassa más e jelenség okait, a törvények és intézmények hibás voltát, az emberek gyengeségét, a melylyel visszaélnek a törvények hibáival embertársaik rovására. Jobban érdekel ennél magának az önbíráskodásnak a kérdése, a mely az emberiségnek régi és nagy problémája. Magamagának senki sem szolgáltatathat igazságot; ezt az elvet ősidők óta vallja minden törvényhozás. Az önbíráskodás minden jogéletben jogeset, a mely megtorlást érdemel.

Mégis vannak esetek, amikor a legridegebb jogfelfogás is tanácstalanul áll szemben az önbíráskodással. Amikor a jogi formalitás szerint jogsértéssel, emberi érzésünk, erkölcsi felfogásunk, vagyis tiszta igazságérzetünk szerint igazságos, jogos föllépésnek van dolgunk. Az élet ezrivel termeli ezeket az eseteket, s a jogtudomány a szociológia tipikus példáit tudja az ilyen önbíráskodásnak. A megtámadott ember, aki önvédelmet gyakorol, valójában önbíráskodik. A megcsalt férj, aki megöli a feleségét vagy csábítóját, vagy mind a kettőt, önbíráskodik. A „tué la femme” az emberiség többsége által jogosnak tartott önbíráskodás jelszava. A megcsalt nő bosszújának némely esetei is ide tartoznak s Franciaországban a „tué l'homme” jelszavának épp úgy vannak már hívei, mint a másik jelszónak.

Ezek az önbíráskodásnak tipikus példái. De vannak esetek, e mikor nem ilyen általánosan elfogadott és méltányolt elvek szerint itélődik meg az eset. A mikor az elégtétel, az igazság megszerzésének lehetetlensége kényszeríti önbíráskodásra a felháborodott emberi lelket. Ezek az esetek, melyekben a törvény rideg szava csak a bünt látja és legfőkébb az enyhítő körülményeket, de nem látja az önbíráskodásnak emberi szempontból érthető, sőt jogi felfogás szerint is igazolható voltát, a problematikus önbíráskodás igazi esetei.

Ezekkel szemben áll tanácstalanul a büntetőjog. És nagyrészt ezeknek a szempontja hozta létre az esküdtszéki intézményt, a mely az itéletet nem a törvény rideg szavai, a jog merav doktrínái szerint, hanem

az emberi lelkiismeret parancsa, az ember-társi együttérzés, részvét és megértés alapján hozza meg.

Bármily irtózáttal is töltse el a jólelkű embert valamely véres, erőszakos cselekedett, nem lehet elzárkózni az önbíráskodás kivételes jogosságának megállapítása elől. Bizonyos, hogy ezt a határt nehéz lesz megállapítani, nem is lehet paragrafusba foglalni, a mint hogy az önvédelem teljes, félreérthetetlen és minden esetben helytálló definícióját sem tudták megadni.

De a jogszolgáltatás már az esküdt-széki intézménnyel rálépett erre a méltányos utra, a melyben a hunamizmus beleszóval a jogi doktrínák kegyetlen Prokruszteszkedésébe s a jogelvek hideg észvilágában méltó helyet biztosít az emberi szív melegének is.

KÖZGAZDASÁG.

Nincs kedvezmény a debreceni gazdáknak. Az elmúlt nyáron uralkodó nagy szárazság teljesen tönkretette a debreceni és vidéki gazdák kukorica termését, úgy hogy az egész vidéken semmi se termelt. Két év óta tart és a terméketlenség és inséges állapot, a melynek ellensúlyozására a debreceni gazdasági egyesület az idegenből akart tengerit és szálas takarmányt hoztatni. A szállítás költségeit redukálendő kedvezményért folyamodott a kereskedelmi miniszterhez. A kérelemre ma érkezett a válasz, a melyben a miniszter megtagadja a gazdák kérelmét. Ezt pedig azzal indokolja, hogy az inséges bizottság igazolása szükséges ahhoz, hogy a gazdasági egyesületnek ezt a kivételes kedvezményt megadja.

Az erdők ujjaültetése. A jövő évi őszi és tavaszi erdőültetésekhez szükséges eszmekészletek nyilvántartását a földmivélségi miniszter elrendelte. A eszmek a folyamodónak legközelebb eső állomáshoz ingyen küldenek. Előnyben azokat az erdőültetőket részesítik, a kik kopár és vízmosásos helyeken erdősítene. Folyamodványokat december 15-ig közvetlenül az illetékes erdőfelügyeltséghez kell benyújtani.

Kosárkötő munkások szövete. Tiszafüred községében az ott rendezett kosárkötő tanfolyamok eredményeként számos mezőgazdasági munkás foglalkozik télen át kosárfonással. Hogy a nyersanyag beszerzése és a készült tárgyak értékesítésénél fennforgó nehézségekkel eredményesen megküzdhessenek, termelő és értékesítő szervezeteket óhajtanak alakítani. Ebből a célból értekezlet folyt le, melyen a földmivélségi miniszteriumot Keller Gyula háziipari miniszteri megbízott képviselte, a vármegye képviselőjében Fülöp Zoltán jelent meg. Az értekezlet kimondotta, hogy négyholdas nemes föltelepet rendez be. A szervezet már kezdi jelezni üzletészeit.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. okt. 27.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — állérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — állérig. Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 133—135 állérig. Fiala közép (páronként 270—320 kilogrammraig terjedő súlyban) 133—135 állérig. Fiala könnyű (páronként 250 kilogrammraig terjedő súlyban) 132—135 állérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammra felüli súlyban) — állérig. Közép (páronként 240—280 kilogrammra súlyban) — állérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammra terjedő súlyban) — állérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 360 kilogrammra felüli súlyban 134—135 állérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammra terjedő súlyban) 132—133 állérig. Könnyű páronként 160 kilogrammra terjedő súlyban) 129—132 állérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogrammra felüli súlyban) — állérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammra

míg terjedő súlyban) — állérig. V. Szerbiai Nehéz (páronként 260 kilogrammra felüli súlyban) 138—140 állérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammra terjedő súlyban) 137—138 állérig. Könnyű páronként 240 kilogrammra terjedő súlyban 135—136 állérig. A hízott sertés üzletirányzata élénkebb.

REGÉNY-OSARNOK

Apáca és kegyencső.

Regény a bécsi életről.

Magyarosította: Szabó Antal. 129

— Igen, de bankjegyekben, mert a bankjegysajtó egy idő óta rendkívüli működésben van.

— Pénzem aranyban, vagy angol bankjegyekben fizettetik vissza, úgy szól a szerződés s önnek ahhoz kell ragaszkodni. Mikor utazik ön.

Eddig az ügynök határozatlannak mutatta magát, mert a küldetés veszélyesnek tetszett előtte.

Azonban, mintha egy gondolat ragadta volna meg, arca kipirul, s gyorsan átvette a bankár által hozott papirokat s késznek nyilatkozott pár nap alatt utazni.

Mosolygott mint a róka, mely éppen valakit megesal.

E percben megnyílt a mellékajtó s drága csipkeruhában a madame lépett be.

— Erlenstein ur, — nőm! mondá Preller nagy ceremóniával.

— Örvendek, hogy megismerhetem, mondá a bankár mosolygva, azonban más alkalmat kell fentartanom, hogy hódolatomat nyilváníthassam.

A mint a bankár ügynökétől s volt kedvességétől távozott s az utcára lépett, kocsiába ülön, egy huszár szakasz lovagolt el mellette.

— Szolgája Erlenstein ur! kiáltá annak vezetője mosolygva. Ha valami sietős útja nem lesz ismét Párisba, kérem legközelebb találkám elfogadni, ön igen soká hitelezett nekem, de a ki soká hitelez, az még nem ajándékoz.

Erlenstein meglepetve tekintett a lovások után, mert Tannenheim hadnagy volt az, ki őt üdvözlésével úgy megijesztette.

A deszkás korcsmában.

Erlenstein nagy nyugtalanságban ért lakására.

Meg volt győződve, hogy Tannenheim nem sokára meghívja őt egy kis kirándulásra s nem tudta, hogy mikint kerülje azt ki.

Mint bukott embernek nem volt szabad Bécsből távoznia, mert távozását szökésnek vették volna s ez gyanuba hozta volna hitelezői előtt.

Arra hogy a hadnagyot denuncálja nem volt alapos oka, hiszen pártajra nem hívta, csupán egy kis udvarias találkára.

Aztán már nem is dicsekedhetett a kormány különös párfogásával, mert jól tudták, hogy a köpenyt, melyet most ravaszul jobb vállán viselt, még nem régiben bal vállán viselte.

Igen népszerűvé tette magát a forradalom alatt s nem minden szép ember értett ahhoz, miut Bach Sándor, hogy a kormány emberévé legyen.

Erlenstein annyira fel volt indulva, hogy nem tudott lecsillapulni, Valahányszor kardcsörtetést hallott, mindig a vasgyurót gondolta közeledni.

Hogy lehessen őt ártalmatlanná tenni a katonai uralom ezen korszakában?

Ekkor a két rüpek jutott eszébe, ki a szabadságot oly ügyesen elhallgattatta, de fájdalom most már nem létezik fegyveres nemzetiség s így bajos volt egyetlen lövészeket szerződteni.

És még sem volt szabad Tannenheimnak büntetlenül megmenekedni. Igaza volt midőn azt mondá, hogy a ki sokáig hitelez az még nem ajándékoz s az ő neve, a bankár főkönyvében nem tintával, hanem vérral volt bejegyezve.

(Folyt. köv.)

SZÖNYEGHÁZ.

Uti-takarók,

Flanell-takarók,

Lópokrócok

nagy választékban

Bosznay J. és Társa

szőnyegáruházában

Debrecen, Kossuth-utca 5.

Értesítés!

Tisztelt betevőinket van szerencsénk értesíteni, hogy a pénzügyi helyzet megszilárdulása folytán betéteink kamatlátát f. év november 1-től kezdve.

4 1/2 0-ra emeltük fel.

Debrecen, 1905. október 24-én tartott ülésünkben.

Közgazdasági Bank
Részv. Társ. igazgatósága.

Biztos exisztencia

Budapesten

egy nagyon szépen berendezett, jobb vevőkörrel bíró

csemege és fűszerüzlet

A „Körut” legforgalmasabb helyén — más elfoglaltság miatt azonnal

jutányosan eladó.

Átvételhez kb. 8—9000 frl. szükségeltetik

ügynökök kizárva

Bővebbet: **Biró Henrik, Budapest, II. ker. Zsigmond utca 23.**

VADAT

minden fajta juttetés szerinti mennyiségben, legjobb áron vesz Scherer Sebestyén vadkiviteli üzlete. Marburg Stejerország.

12261—1905.

Haszonfa-eladás.

A város tulajdonát tevő banki erdősegen a folyó évben megkezdendő vágásból kikerülő s haszonfáknak alkalmas törzsek eladása elrendelhetvén — értesítettnek a venni szándékozók, hogy azokra nézve a nyilvános szóbeli árverés a f. évi november hó 8-ik napjának d. e. 10 órakor a városház nagy tanács termében fog megtartatni.

Az érdeklődők az árverési feltételeket a városi számvévi hivatalban ékintheik meg.

Egyéb felvilágosítások pedig az erdőmesteri hivatalban nyerhetők.

Debrecen 1905. október hó 23-án.

A városi tanács.

Első rendű

hizott vágott libákat

keres megvételre egy szárnyas kereskedő. Ajánlatok „M. Z. 3343” jeligével Haasenstein és Vöglerhez München intézendők.

Tisztításhoz csak

Globus
tisztító kivonatot

használjunk
Legjobb tisztítószer
a világon

Roncegno

Természetes Arsen-vas tartalmú forrás ismert és használt 1856 óta. Tekintélyes orvosok ajánlják, állandó használatra minden gyengélkedőnek. Verszegénység, Vértbetegségek, Malária és annak utókövetkezményeivel, Bő-, Ideg- és Nőbetegségekkel és a sárgaság betegségekkel stb. Kapható: Minden gyógyszerárban.

Divat újdonságaink

az őszi időnyre megérkeztek.

Női ruha és kosztüm kelmék, Bluz selymek, Jó mosó barchetek és flanellek a bel- és külföld legelső gyáraiból.

szörme boák és gallérok

női és férfi

Jäger alsóruházatok

gyönyörű választékban, szabott olcsó árakban. A világhírű francia P. D. jegyű kitűnő szabásu

FÜZÖK

egyedüli raktára

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél

Mintákkal kívánatra

készséggel szolgálunk.

Őszi vetésre ajánlok:

Eredeti impotált

Squarehead-buza vetőmagot.

Ára 1000 kilogrammonként 480 korona.

Szakszerű gazdaságban legfontosabb a vetőmag. Hiába minden művelés és trágyázás, ha nem használjuk a legnemesebb faj-vetőmagot. Gyakorlatilag és szaktudósok által be van igazolva, hogy a Squarehead-buzának az eddig termelt fajok felett következő előnyei vannak:

Minden talajban megterem.

A legjobban tevel.

Feltétlen biztonságot nyuj a vetés megdűlése ellen.

A hazai buzáknál korábban érik.

A termés hozama átlagosan 16 métermázsa katasztrális holdankint.

MEZEY ZSIGMOND

Budapest, V., Váci-ut 74. szám.

Idegbetegeknek

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyógyászok által mint kitűnő gyógymódot tartalmazó

Idegbetegségekről és Gutautétról szóló röpiratot

WEISZHANN ROMAN-tól, mely röpirat immár a 20-ik kiadást érte el.

A röpirat az „EGYSZARVU”-hoz címzett gyógyszerárban DEBRECENBEN kapható.

ESZENCIA

és ecetsavgyár keres minden nagyobb városban és vásárokon vegyeskereskedőknél és koresmárosoknál jólbevezetett képviselőt

FIX FIZETÉS

és magas jutalék mellett ajánlatok „B. N. 5803” jeligével Mosse Rudolf Bécs, I. Seiterstätte 2. intézendők

! Gyomor bajosoknak !

Mindenkinek, aki hűlés, gyomor túlterhelés rossz, nehezen emészthető, forr vagy nagyon hideg ételek élvezete mértéktelen életmód következtében gyomorbajt, mint:

gyomorkatarrus, gyomornyomás, gyomorfájdalom, nehéz emésztés vagy nyá károsodása van, egy igen jó házszer ajánlható mely kitűnő eredménnyel már sok év óta ki van próbálva ez a szer a

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybor.

Ez a gyógynövénybor előnyösen ismert gyógyerejű növények és jó bor keverékéből áll, mely erősíti és fenntartja az emberi szervezetet. A gyógynövénybor megszüntet emésztési zavarokat és elősegíti az egészséges vérképződést.

Ha a gyógynövénybort idejében használják a gyomorbántalmak már csirájában elfojthatók. Ne késlekedjenek ezt tehát idejekorán használni. Jelek mikor használandók: fejfájás, felbőfőség, gyomorégés, eszmör melyek biztos előjelei a krónikus gyomorbajnak, s ezek néhányszori használat után elmúlik.

Székrekedésnél és ennek kellemetlen következményeitől mint: kolikás fájdalmat, sziv dobogás, álmatlanság, ugymint vértolulások és máj, lép- és a Pfortader módszernél a gyógynövénybor a leggyorsabban használ. A gyógynövénybor elősegíti az emésztést és a könnyű székelés által tisztítja a gyomrot és a beleket.

Beteges, sápadt kinézés, vérszegénység, bágyság, mindmégannyi következményei a rossz emésztésnek nehéz vérképződésnek s a máj beteges állapotának. Étvágytalanságnál, ideges lehangoltság és kedélytelenség, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjek után az emberek gyakran elpusztulnak. A gyógynövénybor az elgyengült életerőnek új impulzust ad. A gyógynövénybor emeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és a táplálkozást, szabályozza a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegeket és új életkedvet teremt. Számos elismerő és köszönő levél bizonyítja ezt.

A gyógynövénybor üvegekben kapható: üvegenként: K. 1.50 és 2.—

Ovakodjunk az utánzatoktól

kérjen kifejezetten

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybort.

A gyógynövénybor nem titkos szer, a következő anyagokból van összetéve: Malagabor 450.0, borszesz 100.0, Glycerin 100.0, vörös bor 240.0 egres-nedv 150.0, cseresnye nedv 420.0, manna 30.0, majoranna, anis, édes gyökér, amerikai erőgyökér, ehalmus gyökér a 10.0.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Más 10 szög 30 fillér, minden további szó 3 fillér vastagabb betűvel nyomtatott szó 6 fillér.

Leveleket tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha az alkalmos helyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Egy 30 éves

vidéki gazdálkodó, ref. özvegy 14000 korona értékű vagyonnal, jelenleg 4000 korona vagyonnal, nőtülési célból hozzá illő nőt keres. Kimerítő, lehetőség arc- és hajszel ellátott ajánlatokat „Nőtülni vágyó” címen a kiadóhivatal továbbít.

Egy üzlethelyiség

a piac közelében kerestetik, bővebbet a kiadóban.

Csinosan butorozott

szobába szoba társat keresek. Cim „Azonnal” jelige a kiadóba.

Utazók.

Fix fizetés és magas jutalékkal nagy részvénytársaságban azonnali és állandó alkalmazást nyernék. Csakis intelligens, jó megjelenésű urak küldjék referenciáikkal ellátott ajánlataikat „K. R.” jelige alatt Debrecen posta restanthe.

Kiadó

A vámospécsi határban a csere alatt 25 hold lakóház és istállóval ellátott birtok f. évi október 1-től. Tudakozódnai Széchenyi-utca 6. szám alatt.

Makulatur

Újság papír) kapható a kiadóhivatallan.

Egy szoba

konyha, fűskamara, speiz külön padlással Mergő u. 14. sz. kiadó.

Naponta

20-30 liter tejet megvételre keresek. Möricz telep 20.

Mindenkinek saját érdeke, hogy e nagy drágasági viszonyok mellett

házi szükségletének

fedezésekor felkeresse

Molnár Jenő

Piac-utca 12. sz. a. létező (Stercinger-féle házban)

ujjonnan berendezett

fűszer és csemege üzletét, mert dacára a rossz viszonyoknak, ajánl:

- 1 kl. fincm fehér cukrot . . . 38 kr.
- 1 „ háztartási kávé . . . 1.18 „
- 1 „ rizskávé . . . 14 és felj.
- 1 „ szép mazsola szőlő . . . 35 kr.

kitűnő házi lekvárt, papírhéju diót, mindenféle fűszereket és főzelékeket, valódi császárolaj petróleumot és az itt felnem sorolt árukat is a legolcsóbb árban.

kiváló tisztelettel

Molnár Jenő

Debrecen.

NYAVALYATÓRÉS!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba azonnal, kérjen iratot. Ingyen és bórmentve kapható a szabad. „Nattyn gyógyszerár” által Majna-Frankfurt.

A legfinomabb

Calcium-Carbid

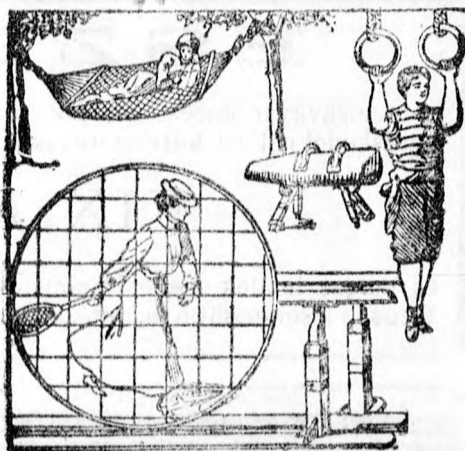
legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akármely állomásra szállítva, Magyarország főútvonalain.

A szám-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.

Alapított 1878. Telefon 15-16.

Valódi angol

Tennis-játék,

tornaszék, függőágy, kerítésháló, tehejáték, asztal, ponyva és fehér kenderkötél legolcsóbb megfizethető beszerzési forrás.

Seffer Antal

sport-eszközök és kötélgyártó-célp

BUDAPEST,

IV., Károly-utca, boltos. 19.

Köpes árjegyzék kívánatra ingyen és bórmentve. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

ELSŐRANGU HIRNEVES
OSZTRÁK CEMENTGYÁRAK
VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE
ERŐZ MAGYARORSZÁG ÉS BELLENTARTOMÁNYAI TERÜLETÉRE
ELKÁN ÉS BOSSÁNYI
BUDAPEST, V., Lipót-körút 18.
TELEFON: 11-11. * Hírnyelvi: ELŐZŐ NYELV

Budapesti Kőművelészet és Építéstudományi Intézet és Kőművelészet és Építéstudományi Intézet
szállítanak a piactér áron az alábbiakban felsorolt anyagokat.

ÉPÍTŐESZKÖZÖK
BETON-ÉPT. VÁLLALATOK
CEMENTÁRÓ-ÉPÍTŐK
ÉPÍTÉSI ANYAG-KEZELÉS

1905. október 28. napján

Gészásári és királyi műasztalosok, kárpitosok és diszítők

Fodor Mihály Utódai Budapest

kizárólagosan IV. kerület, Váci-utca 24.

INTERIEURS. Művészi kivitelű díszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.